

**БУДИНОК ПИСЬМЕННИКІВ У ХАРКОВІ.
СУМНЕ «СЛОВО» В ЖИТТІ СЕРГІЯ ПИЛИПЕНКА**

Білас Ю.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Сучасна історична наука, не зважаючи на довічний антагонізм, тісно переплітається з так званими місцями пам'яті. На думку сучасних істориків «місця пам'яті» є місцями в трьох своїх сенсах як в матеріальному, так в символічному і функціональному [4, с.55].

Харківщина сповнена чисельних «місць пам'яті», які пов'язані з різними історичними етапами. Одним з найбільш цікавих для дослідження місць пам'яті можна вважати харківський будинок письменників, який знаходиться за адресою вулиця Культури, 9, зведений наприкінці 1929 року [2, Арк.1]. В контексті дослідження українського письменництва першої третини ХХ століття та українського культурного життя в зазначений період в цілому варто приділити увагу як самому будинку так і його мешканцям тощо.

Одним із найцікавіших мешканців сумнозвісного письменницького будинку був український письменник, очільник Державного видавництва України, фундатор спілки селянських письменників «Плуг» Сергій Володимирович Пилипенко. Варто зазначити, що саме йому належала ініціатива зведення будинку «Слово» в Харкові. Він заселився в одну з найбільших квартир новобудови, де по сусідству мешкали письменники Михайло Биковець, Микола Хвильовий, Петро Панч, Володимир Сосюра й Павло Тичина [5]. Як зазначає дослідниця Я. Цимбал, в будинку «Слово» жили пліч-о-пліч літературні друзі і вороги. За словами літературознавиці люди заселилися в ці квартири 1930 року, а вже 1934-го десяток мешканців «Слова» арештували й ув'язнили в так званій «кіровській справі» [3]. С. Пилипенка також було заарештовано у власній квартирі №20 в листопаді 1933 року [2, Арк. 91].

Таким чином, будинок «Слово» як місця пам'яті культурного життя, літературних процесів і політичних репресій вимагає глибоко дослідження окремо, і в контексті біографії репресованих письменників тощо.

Література:

1. ЦДАГОУ. Обвинительное заключение по делу Пилипенко Сергея Владимировича. Ф. 263. Оп. I. Спр. 44228. — Т. 7. — Арк. 91. (98)
2. ЦДНТА України. Ф. №32. Оп.1. № комплексу 1-24. Од. 36 №7. Укргромадбуд за 1929 рік за будівництво будинку письменників «Слово» у Харкові. Виробничий індекс 678, 572. Арк. 19.
3. Інтерв'ю з літературознавицею Я. Цимбал // Інтерв'ю з України. Від 05.02.2022. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://rozмова.wordpress.com/2022/02/05/yaryna-tsymbal-7/>
4. Іщенко Є.О. Концепція «місць пам'яті» Пера Нора в контексті досліджень про колективну пам'ять // Theory and history of cultur. №36. 2020. С.49-59 С. 55.
5. Шевчук І. «Ви написали: «Наплой і розітри». Гидко! Читач почне харкати» // Gazeta.UA Від 29.07.2021. Електронний ресур. Режим доступу: https://gazeta.ua/articles/history-newspaper/_vi-napisali-naplyuj-i-rozitri-gidko-citach-pochne-harkati/1044806